

GEMEENTE. SUPPLEMENT 5

[KERKELIJKE SACRAMENTEN] HET PAASFEEST EN HET AVONDMAAL

Inleiding. In dit supplement bestuderen we de relatie tussen het oudtestamentische Paasfeest (Pascha) en het nieuwtestamentische Avondmaal. Waarom werd het paaslam in het Paasfeest vervangen door het brood en de wijn in het Avondmaal?

Het oudtestamentische Pascha had een *nationale* betekenis, een *typologische* betekenis en een *symbolische* betekenis.

A. DE NATIONALE BETEKENIS VAN HET OUDTESTAMENTISCHE PAASFEEST

1. Het Paasfeest en het Feest van de Ongezuurde Broden.

Lees Exodus 12:1-28,51; Leviticus 23:5-6; Numeri 28:16-17; Deuteronomium 16:1-4.

Het Paasfeest werd door God ingesteld toen Hij Israël uit hun slavernij in Egypte bevrijdde in 1447 v.C. Het Paasfeest was de eerste dag van het Feest van de Ongezuurde Broden. Het Feest van de Ongezuurde Broden symboliseerde de haast waarmee Israël uit Egypte vertrok. De Israëlieten hadden geen tijd om gewone broden (met zuurdeeg) te bereiden. Het feest symboliseerde de moeilijkheden die de Israëlieten in hun woestijnreis meegemaakt hebben.

(1) Het Paasfeest volgens de Joodse kalender.

Volgens de Joodse kalender begint een nieuw dag met zonsondergang (zie Genesis 1:5). Op de tiende dag van de eerste maand van het jaar moesten de Israëlieten een lam zonder gebrek uitkiezen, het op de veertiende dag tijdens de avondschemering slachten, het bloed aan de beide deurposten en de bovendorpel strijken en het lam op een vuur roosteren. In de avond, dat wil zeggen het begin van de vijftiende dag van de maand, moest elke familie in hun huis bijeenkomen, met hun bovenkleed omhoog gebonden met een gordel (om te kunnen rennen), met hun sandalen aan hun voeten en hun staf in de hand (gereed om meteen te vertrekken). Zij moesten haastig het geroosterde lam met bittere kruiden en ongezuurde broden eten, omdat de doodsengel van de Heere in die nacht zou voorbijtrekken. Tegen middernacht sloeg de HEERE alle eerstgeborenen in Egypte met de dood. Toen pas was Farao bereid het volk Israël te laten gaan. De Israëlieten verlieten Egypte op de morgen van de vijftiende dag van de eerste maand. Israël werd uit het huis van slavernij bevrijd (verlost) precies op dezelfde tijd dat Jezus Christus jaren later gekruisigd zou worden! De Israëlieten moesten ongezuurde broden met bittere kruiden blijven eten in de avonden van de vijftiende tot de eenentwintigste dag van de maand.

Gedurende de laatste dagen van Jezus Christus, werd het paaslam op donderdag (de veertiende dag van de maand) in de late middag geslacht. Het paasmaal (Hebreeuws: Pesach) werd op donderdag avond (de vijftiende dag van de maand) gegeten. De vijftiende dag werd gerekend als de eerste van de zeven feestdagen van het Feest van de Ongezuurde Broden. In de tijd van Jezus bestond het paasmaal onder andere uit het eten van ongezuurde broden en het drinken van vier bekers wijn.

(2) Het Paasfeest volgens de Romeinse kalender.

Markus richtte zijn Evangelie aan mensen die in Rome woonden. Volgens de Romeinse kalender begint een nieuwe dag middernacht. Daarom verwijst “de eerste dag van de Ongezuurde (Broden)” in Markus 14:12 naar de Romeinse donderdag die tot donderdag middernacht duurde en het laatste deel van de Joodse veertiende en het eerste deel van de Joodse vijftiende dag omvatte. De uitdrukking moet dus in zijn ruimste zin begrepen worden als de dag (de avond) waarop het paaslam gegeten werd. Omdat Matteüs gebruik maakte van het Evangelie van Markus om het Evangelie van Matteüs te schrijven, zegt hij hetzelfde in Matteüs 26:17.

2. De nationale betekenis van het paasfeest.

De essentiële betekenis van het paasfeest in het Oude Testament was dat het *een herdenking* was van de HEERE Die de woningen van de Israëlieten *voorbij trok* en hen spaarde voor het vernietigende oordeel onder de Egyptenaren, met name, het sterven van alle eerstgeborenen (Exodus 12:14,26-27). Het bloed van het paaslam dat aan de deurposten en bovendorpel gestreken werd was *het teken voor de doodsengel om voorbij te trekken* en het teken voor de Israëlieten dat geen vernietigende plaag met zijn verderf hen zou treffen (Exodus 12:13). Dus, volgens Exodus 12:14,17 en Deuteronomium 16:1-4, was de nationale betekenis van het paasfeest in het Oude Testament de herdenking van de bevrijding van Israël uit de slavernij in Egypte!

B. DE TYPOLOGISCHE BETEKENIS VAN HET OUDTESTAMENTISCHE PAASFEEST

Lees Matteüs 26:2; Johannes 1:29; 1 Korintiërs 5:7-8.

1. De betekenis van het woord “type” en van het woord “antitype”.

Een “type” is een persoon, een ding of een gebeurtenis die dient als een symbool, illustratie of kenmerkend voorbeeld. Een “antitype” is letterlijk de afdruk die door een stempel gemaakt wordt en is figuurlijk dat wat het type voorstelt. Een antitype is de latere werkelijke vervulling van het vroegere type.

2. Jezus is de vervulling van het oudtestamentische type van het paaslam.

(1) Het type is het paaslam.

Johannes de Doper stelde Jezus Christus aan de menigte voor als “het Lam van God” dat de zonde van de wereld wegneemt” (Johannes 1:29). Twee dagen voor Zijn kruisiging voorspelde Jezus dat Hij tijdens het paasfeest zou sterven (Matteüs 26:2). Hij voorspelde dat Hij de ware vervulling van het oudtestamentische paaslam zou zijn. Later zei de apostel Paulus: “Verwijder dan het oude zuurdeeg, opdat u een nieuw deeg zult zijn. U bent immers ongezuurd, want ook ons Paaslam is voor ons geslacht: Christus. Laten wij dus feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosaardigheid, maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid” (1 Korintiërs 5:7-8). Zuurdeeg is een symbool voor de daden van de zondige natuur (zie Galaten 5:19-21).

(2) Het Nieuwe Testament leert duidelijk dat het oudtestamentische paasfeest een typologische betekenis had.

Het jaarlijkse paasfeest wees niet alleen op het verleden: de bevrijding uit de slavernij van Egypte, maar ook op de toekomst: de verlossing van de zonde door het zoenoffer van Jezus Christus aan het kruis. Zowel het oudtestamentische paasfeest als de nieuwtestamentische kruisiging van Jezus vonden plaats op de vijftiende dag van de eerste maand (Nisan).

C. DE SYMBOLISCHE BETEKENIS VAN HET OUDTESTAMENTISCHE PAASFEEST

Lees Hebrëen 9:11-14,22.

1. De betekenis van het woord “symbool”.

Een symbool is een ding, merkteken of teken dat een waarheid of een idee met overeenkomstige kenmerken vertegenwoordigt.

2. Jezus is de vervulling van het oudtestamentische symbool van het vergieten van bloed.

Het symbool is het bloed van het paaslam. Het oudtestamentische principe of waarheid is: “Zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving (verzoening van zonden) plaats” (Hebrëen 9:22).

(1) Het bloed van offerdieren.

De schrijver van het boek Hebrëen leert dat het bloed van de offerdieren in de oudtestamentische periode “vleselijke (of beter: tijdelijke) verordeningen (Grieks: dikaiomata sarkos) waren, die opgelegd werden tot de tijd van de betere orde (verbetering, reformatie) (Grieks: diorthósis)”, dat wil zeggen tot de eerste komst van Jezus Christus (Hebrëen 9:10).

Hij leert dat het bloed van de offerdieren alleen het vlees van mensen kon reinigen, dat wil zeggen hen allen alleen maar ceremonieel, uiterlijk, onvolledig en tijdelijk kon reinigen, maar nooit hun geweten van de schuld van de zonde kon reinigen (Hebrëen 9:13-14; Hebrëen 10:1-4). De dierenoffers en hun bloed bleven symbolen. Maar symbolen zijn zwakker dan de werkelijkheden die de symbolen vertegenwoordigen.

Maar het bloed dat Jezus Christus aan het kruis uitstort, reinigt het geweten van mensen van de schuld (en de schande) van de zonde (Hebrëen 9:14; Hebrëen 10:1-4): het reinigt de gelovige echt, innerlijk, volledig en permanent! Dus, Jezus Christus “heeft een *eeuwige verlossing* teweeggebracht” (Hebrëen 9:12).

(2) De offers werden herhaaldelijk gebracht.

De schrijver van het boek Hebrëen wijst erop dat de dierenoffers die gedurende de oudtestamentische periode *eindeloos jaar na jaar* werden gebracht, mensen niet tot volmaaktheid kon brengen (Hebrëen 10:1).

Maar het zoenoffer van Jezus Christus was *eens en voor altijd* (Romeinen 6:10; Hebrëen 7:27; 9:12; 10:10). Het bracht verzoening van zonden, gaf reiniging van zonden en maakte mensen heilig en volmaakt in Gods ogen (Hebrëen 2:17; 1:3; 2:11; 10:10,14).

(3) De offeranden symboliseerden verlossing van de plaag.

Het bloed van het paaslam verlost de Israëlieten alleen van de vernietigende plaag: namelijk, het doden van alle eerstgeborenen door de doodsengel.

Maar het bloed van Jezus Christus verlost alle mensen die in Hem geloven van hun zonden! Het paasfeest was niet alleen maar een herdenking aan de bevrijding uit de slavernij in Egypte (de nationale betekenis), maar door het bloedvergieten ook een teken en zegel van de bevrijding van de slavernij van de zonde (de typologische betekenis)! Het was *een teken* dat vooruitwees naar de eerste komst van Christus en zijn zoendood aan het kruis om gelovigen eens en voor altijd te bevrijden van de slavernij van de zonde, en het was *een zegel* dat de bevrijding van de slavernij van de zonde als een heerlijke zekerheid garandeert!

D. HET NIEUWTESTAMENTISCHE AVONDMAAL VERVULT EN VERVANGT HET OUDTESTAMENTISCHE PAASFEEST

1. Het paaslam en het bloed van het paaslam werden vervangen door het brood en de wijn in het Avondmaal.

Jezus Christus heeft het Avondmaal ingesteld tijdens het laatste oudtestamentische paasmaal op donderdag avond de vijftiende dag van de eerste maand (Nisan). Hij nam twee elementen die aanwezig waren in het Joodse paasfeest, namelijk, brood en wijn, en zonderde die af (heiligde ze) voor een nieuw gebruik in het Avondmaal.

De derde van de vier bekers met wijn, die traditioneel *de beker van zegen* genoemd werd, werd gebruikt voor het tweede element in het Avondmaal. Jezus deed dit omdat door Zijn zoendood op Vrijdag de vijftiende Nisan Hij de typologische en de symbolische betekenissen van het oudtestamentische paasfeest zou vervullen.

Het eenmalige (eens en voor altijd) en volkomen zoenoffer van Jezus Christus aan het kruis maakte alle toekomstige dierenoffers en al het vergieten van bloed volkomen onnodig (Hebreeën 10:17-18)! Daarom moesten de bloedige elementen in het paasfeest plaats maken voor de elementen zonder bloed: namelijk brood en wijn in het Avondmaal.

2. De nationale betekenis van het paasfeest moest verdwijnen.

Lees Exodus 12:51; Numeri 33:3-4; Deuteronomium 16:1-3; Efeziërs 2:11-16.

De nationale betekenis van het paasfeest was een herdenking van Israëls bevrijding uit de slavernij in Egypte.

Tot de dood van Jezus Christus werden de heidenen (niet-Joden) uitgesloten van het burgerschap in Israël (Efeziërs 2:12) en het paasfeest werd alleen in de volksstaat Israël gevierd.

Maar met Zijn dood aan het kruis heeft Jezus Christus de tussenmuur die scheiding maakte tussen Joden en niet-Joden gedurende de oudtestamentische periode afgebroken (Efeziërs 2:11-22). De tussenmuur was een symbool voor de ceremoniële wet met al zijn bepalingen met betrekking tot onder andere de Joodse godsdienstige feesten. Daarom is het helemaal juist dat het paasfeest, dat een symbool van nationalisme was, vervangen werd door het Avondmaal, dat een symbool is waaraan geen enkel zweem van nationalisme kleeft! De dood van Jezus Christus maakte een einde aan alle paasfeesten gedurende de oudtestamentische periode! Christenen vieren niet het Joodse paasfeest, maar wel het Avondmaal in elk land van de wereld!